N°. 2988 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 27 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 26 Februarij.

De MEMORIE van TOELICHTING, behoorende bij het wets-[illegible] onderwijs, heeft de volgende inleiding: [illegible] van wet, hetwelk thans aan de Kamer is aangeboden, heeft tot grondslag het ontwerp, hetwelk in de vorige zitting onafgedaan bleef.

Dat ontwerp had voornamelijk, onder één opzigt, aanleiding gegeven tot den wensch des Konings, dat alvorens verder te gaan overwogen wierd, of de bezwaren, welke er waren ontstaan, niet konden uit den weg geruimd worden.

Aan die lastgeving is voldaan. Het gewigt en de moeijelijkheid daarvan zijn bij de bewerking ondervonden. Eene proef, om tot bevrediging te geraken, is nedergelegd in de nieuwe redaktie van art. 21, welke te harer plaats zal worden toegelicht.

Voor het overige kan het wets-ontwerp door de tegenwoordige raadslieden des Konings aan Hoogstdenzelve aanbevolen worden als allezins geschikt om, behoudens eenige wijzigingen, ook ten gevolge van aanmerkingen door de Kamer in haar voorloopig verslag medegedeeld, op nieuw tot grondslag [illegible] gemeenschappelijk overleg te dienen.

Hierdoor wordt het voordeel verkregen, dat het nader onderzoek zich aan het vroeger gereedelijk zal aansluiten en spoediger kunnen afloopen. Maar ook tevens, dat er een ruim gebruik is kunnen gemaakt worden van den arbeid, welke door den voorlaatsten Minister van Binnenlandsche Zaken, zoo tot herziening van het wets-ontwerp als ter beantwoording van het voorloopig verslag, was in gereedheid gebragt.

Om de vergelijking gemakkelijker te maken, is in deze memorie bij elk artikel het daarmede overeenstemmend artikel van het laatste ontwerp, onder de benaming van *oud*, opgenomen."

De toelichting bij art. 21 van het nieuw ontwerp vangt aan als volgt:

Artikel 21 van het ontwerp-van [illegible], luide aldus:
»Het onderwijs wordt dienstbaar gemaakt aan de bevordering van zedelijkheid en godsdienst.

»De onderwijzers onthouden zich van iets te onderwijzen, te doen of toe te laten, kwetsend voor de godsdienstige begrippen der gezindheid of gezindheden, waartoe de schoolgaande kinderen behooren.

»Het geven van onderwijs in de godsdienst wordt overgelaten aan de kerkgenootschappen. Hiertoe zijn de schoollocalen buiten de schooluren voor de leerlingen der school beschikbaar."

Dienaangaande zegt de Memorie: »Het ontwerp van dit artikel heeft, van den aanvang af, stof geleverd tot veelzijdige beschouwingen en aanmerkelijk verschil van gevoelen. Het heeft, men kan het niet ontkennen, eenige spanning doen ontstaan; verklaarbaar door het gewigt der belangen, welke er in betrokken zijn.

Is het van de eene zijde een verblijdend teeken, te ontwaren, hoe hoog gewigt in het Vaderland gehecht wordt aan hetgeen het Volks-onderwijs en de godsdienstige belangen betreft; van den anderen kant is het niet minder waar, dat de taak des wetgevers er des te moeijelijker door wordt. Allen te bevredigen, zal hem, zoo ooit, op dit gebied althans niet te beurt vallen; zijn streven echter moet zijn aan zoo velen mogelijk te voldoen. De voorzigtigheid raadt hem zulks aan; de billijkheid gebiedt het, want het geldt hier mede de gewetensvrijheid.

De Regering zal trachten hare zienswijze in dezen zoo duidelijk en beknopt mogelijk te verklaren.

Zij is, het bleek reeds hiervoren, voor het behoud der gemengde school, de openbare school toegankelijk voor de kinderen van alle godsdienstige gezindheden. Zij acht het verkieslijk in beginsel, dat de toekomstige Staatsburgers, te zamen opgroeijende, ook te zamen in de Volksschool onderwezen worden, opdat hierdoor de band van eenheid en onderling welwillend verkeer reeds vroeg worde gelegd. Zij houdt het er voor, dat de gemengde school voor als nog aan het grooter deel der natie het welgevalligst is. Deze is er aan gewoon en gehecht geraakt. De tegenstand, welken het denkbeeld eener facultative splitsing in 1854 deed geboren worden, moge tot maatstaf strekken in hoe verre de afscheiding der kinderen te scholen voor elke groote gezindheid, met de tegenwoordige begrippen, overeenstemt. Het is trouwens niet te ontkennen, dat de splitsing der openbare scholen in de uitvoering op een tal van moeijelijkheden zou stuiten.

De Regering wenscht alzoo in de Staatsschool de kinderen der onderscheidene godsdienstige gezindheden opgenomen te zien.

Het doel der school moet zijn de verstandelijke vermogens der kinderen te ontwikkelen, hen met nuttige kundigheden toe te rusten, maar ook hun hart te vormen, hen te stemmen tot godsvrucht en deugd. Hierover schijnt geen verschil te bestaan.

Ook hierover is men het vrij algemeen eens, dat de vorming van het hart tot zedelijkheid een krachtigen hefboom heeft in de godsdienst, ja daarop gegrond moet zijn. Harerzijds althans belijdt de Regering van die overtuiging doordrongen te wezen.

Hier intusschen nadert men tot het moeijelijke punt. Welke godsdienst bedoelt men? In welke mate zal men de godsdienst in de school brengen? Hoe zal men gepastelijk in de wet [illegible], wat uit zijnen aard bezwaarlijk binnen bepaalde grenzen te omschrijven is?

Om tot eene oplossing dezer vragen te geraken moeten, zoo de Regering vermeent, drie beginsels op den voorgrond gesteld worden.

In de eerste plaats: de lagere school is niet bestemd om eigenlijk gezegd onderwijs in de godsdienst, om kerkelijk leerstellig onderwijs te geven. Dit is de taak, ja het regt, der kerkgenootschappen, waartoe de kinderen behooren.

In de tweede plaats: daar de openbare school toegankelijk moet wezen voor kinderen van verschillende godsdienstige gezindheden, moet aan de kinderen niets geleerd worden wat in strijd zoude zijn met hunne godsdienstige begrippen. De onderwijzer behoort de begrippen van andersdenkenden te eerbiedigen; dien eerbied aan de kinderen in te prenten om hen te stemmen tot onderlinge liefde en verdraagzaamheid.

In de derde plaats: datgene wat aan de godsdienst voor het schoolonderwijs ontleend wordt, moet zooveel doenlijk, in overeenstemming zijn met de godsdienstige begrippen der bevolking.

In verband met de laatstgemelde nu, mag en kan, naar het inzien der Regering, niet voorbijgezien worden, dat de overgroote meerderheid van het Nederl. Volk behoort tot de belijders van het Christendom. Die belijders behooren wel is waar tot onderscheidene kerkgenootschappen, maar er is toch een algemeen christelijk bewustzijn, hetwelk in allen leeft; er zijn daarmede zamenhangende waarheden en gevoelens, welke allen in de harten der kinderen geplant wenschen. Deze behooren te huis in de Volksscholen van Nederland. De omschrijving en bepaling daarvan liggen echter buiten de grenzen der wet. Bepaalde voorschriften daaromtrent zouden tegen de vrijheid van geweten kunnen strijden. De wet kan in geen geval eene godsdienst voor de school vaststellen. Bovendien, wat op eene plaats mogelijk is of door de behoefte der bevolking geëischt wordt, zal elders niet mogelijk wezen of niet gevorderd worden.

Het is der Regering voorgekomen, dat aan deze beginsels over het geheel zich wel aansluit de formule van het reglement *A*, behoorende bij de schoolwet van 1806, dat de kinderen zullen opgeleid worden tot alle Christelijke en maatschappelijke deugden, mits daaraan bepalingen worden toegevoegd tot handhaving van het beginsel der eerbiediging, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden, en van het regt der kerkgenootschappen om onderwijs in de godsdienst te geven.

De formule heeft voor zich, dat zij reeds vijftig jaren in ons schoolwezen kracht heeft gehad, en dat zij genoegzame vrijheid laat, om in onderscheidene behoeften te voorzien.

Maar strijdt zij niet met art. 194 der Grondwet? De Regering meent neen. Volgens hare opvatting van deze bepaling — welke opvatting, zoo zij gelooft, strookt met de van Regeringswege in der tijd medegedeelde motiven — heeft zij alleen ten oogmerk buiten de school te sluiten kerkelijk leerstellig onderwijs en alle onderwijs, hetwelk niet zou overeenkomen met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden. Maar nu zal het toch niet kunnen gezegd worden kerkelijk leerstellig onderwijs te zijn, of op zich zelf te strijden met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen der Israëliten, wanneer de nederlandsche wetgever voorschrijft, dat de kinderen van het nederlandsche volk zullen opgeleid worden tot christelijke deugden. Waren die deugden strijdig met de begrippen der Israëliten, de zaak zou van anderen aard worden. Dit zal intusschen wel niemand beweren. De ondervinding trouwens van eene halve eeuw is daar om te bewijzen, dat de israëlitische kinderen, met de kinderen der Christenen op scholen opgenomen, waar, volgens de voorschriften van 1806, de jeugd tot alle christelijke en maatschappelijke deugden moest worden opgeleid, aan verstand of hart geen schade hebben geleden. Het zou dan alleen de vraag moeten wezen, waarin de strijd met dien eerbied voor der Israëliten godsdienstige begrippen zou moeten bestaan. Maar de Regering kan zich niet voorstellen, dat de nederlandsche Israëliten zoo ver zouden willen gaan van dit te beweren, of dat zij eene [illegible] buiten de Volksschool zouden wenschen gesloten te zien, waaraan hunne Christen medeburgers gehecht zijn. Evenmin kan de Regering aannemen, dat de grondwetgever den eerbied voor de begrippen van andersdenkenden tot zoodanig uiterste zou hebben willen drijven.

Doch ook anderen zijn niet voor de toelating op de openbare school van hetgeen men thans onder den naam van Christelijk element aanduidt. Het zou overbodig zijn hun gevoelen, reeds zoo dikwerf uiteengezet en aanbevolen of bestreden, hier breeder te vermelden.

De Regering zal zich te hunnen aanzien bepalen tot de volgende opmerkingen.

Aangenomen ook, dat de redenering, waarmede dit gevoelen aangedrongen wordt, volkomen juist ware, dit zal niet beletten, dat eene wet op [illegible], waarbij aan dat gevoelen wordt toegegeven [illegible] talrijk en aanzienlijk deel der natie met tegenzin zal worden ontvangen. Zulks moge bij sommigen, bij velen misschien een gevolg van vooroordeelen heeten, de zaak wordt er niet door weggenomen. Dat de gevolgen hiervan niet dan schadelijk kunnen zijn, zoo wel voor den maatschappelijken toestand in het algemeen, als voor den bloei van het Volksonderwijs in het bijzonder, zal wel geen betoog behoeven. Zeker zullen het ongenoegen en de spanning omtrent dit kwetsbaar punt, helaas, maar al te veel ontstaan er niet door verminderen. Eene verzoenende staatkunde gebiedt daaraan zooveel en zoodra mogelijk een einde te maken.

Aan hen, die de invoering van het Christelijk element in de nieuwe schoolwet niet wenschen uit vrees, dat daaraan eene eenzijdige opvatting worde [illegible] de vraag gerigt worden, of zij redelijkerwijze kunnen verlangen, dat, ter zake van die vrees, worde buiten gesloten wat zij zelven eeren en huldigen en mede als den grondslag van onderwijs en opvoeding beschouwen.

Met grond daarentegen kunnen zij verlangen, en dat mogen allen wier kinderen in de openbare Volksschool worden opgenomen, dat daarin niets worde geleerd, gedaan of toegelaten, wat strijden zou met den eerbied, verschuldigd aan hunne godsdienstige begrippen, allerminst alzoo wat zou kunnen strekken, om die begrippen bij hunne kinderen te ondermijnen of te bestrijden. Zij hebben er aanspraak op, dat de wetgever dit bepaald voorschrijve, en dat de Regering, uit krachte van dat voorschrift, wake en toezie, dat het naar deszelfs bedoeling getrouw worde nageleefd. Geschiedde dit niet, zij zouden kunnen verlangen, dat aan hunne bezwaren wierd te gemoet gekomen, maar voor dien tijd zou het niet billijk zijn aan hunne vrees het verlangen van een aanzienlijk deel der Natie ten offer te brengen.

De Regering begeert niets anders, dan dat de openbare gemengde school zoo zij ingerigt, dat de kinderen van alle gezindheden daarvan gerustelijk kunnen gebruik maken. Zij wil alzoo geene eenzijdige rigting volgen of gevolgd hebben.

Gaan de beschouwingen der Regering daarvan uit, dat aan het grooter deel der Natie geen onderwijs behoort te worden opgedrongen tegen zijne overtuiging, evenzeer passend en billijk is het, naar haar inzien, ook de wenschen van hen in aanmerking te nemen, die in de openbare school, in weerwil der opname van het Christelijk beginsel, of wel ook om die opname, geene bevrediging vinden, maar voor hunne kinderen eene meer bijzondere godsdienstige opleiding verlangen dan op de algemeene openbare school kan gegeven worden. De vrijheid van onderwijs, bij de Grondwet gewaarborgd, is niet voor allen voldoende om aan hunne bezwaren te gemoet te komen. Het is een middel, voor hen niet toegankelijk, die niet het vermogen hebben om eene bijzondere school op te rigten en te onderhouden. Zal men dezen aan hun lot, hunne kinderen aan het gemis van onderwijs ten prooi laten? De Regering is van oordeel, dat dit niet behoort te geschieden. De vruchten van het onderwijs behooren zoo algemeen mogelijk verspreid te worden. De hand ter bevrediging moet, vooral bij een onderwerp als dit, ook aan de minvermogenden toegereikt worden, opdat hun, zoo doenlijk, de gelegenheid worde geopend, om aan hunne kinderen, in overeenstemming met de behoeften en eischen hunner conscientien, onderwijs te doen geven.

Ten einde hiertoe te geraken en de bedoelde bezwaren van godsdienstigen aard zooveel mogelijk op te heffen, zou de Regering het wenschelijk achten, dat bij de wet het beginsel wierd vastgesteld, dat, waar de kinderen, ten gevolge van gemoedsbezwaren der ouders, van het bezoeken der openbare school worden teruggehouden, en die bezwaren, na zorgvuldig onderzoek, bleken niet uit den weg te kunnen worden geruimd, tot het oprigten en onderhouden van eene bijzondere school, indien deze aan de bezwaren kan te gemoet komen, des gevorderd, hulp zal worden verleend, door middel van eene Rijkssubsidie.

De Regering gelooft, dat dit middel inderdaad zou kunnen worden eene welwillende poging tot bevrediging van verschillende godsdienstige behoeften, tot bescherming in zooverre van gewetensvrijheid, tot geruststelling der gemoederen en bevordering van algemeene tevredenheid.

Met dat al ziet de Regering de bezwaren, welke het middel bij de toepassing zou kunnen opleveren, geenszins voorbij. Zij gevoelt, dat het niet ligtvaardig voor allen, die bezwaren van gemoed zouden willen voorwenden, beschikbaar behoort te worden gesteld. Het is daarom, dat zij een zorgvuldig onderzoek wenscht te zien voorgeschreven omtrent de redenen, in welke de oprigting van eene bijzondere school doen verlangen, en of die bezwaren, welke het verlangen deden geboren worden, niet zouden kunnen opgeheven worden; mitsgaders naar de middelen, welke er bij de ouders voorhanden zijn om zelven in het oprigten en onderhouden eener bijzondere school te voorzien.

Eerst dan, wanneer alle maatregelen zullen genomen zijn om zich te verzekeren, dat een subsidie wel zou zijn besteed, zoude hiertoe overgegaan worden, met de noodige zekerheid omtrent de opoffering, welke de belanghebbenden zich in elk geval zullen moeten getroosten.

Eindelijk vermeent de Regering, dat, ter voorkoming van min doelmatige aanwending en ter afsnijding van te groote uitbreiding, het toestaan van het subsidie, mitsgaders de bepaling van de hoegrootheid, door de wet behooren te geschieden.

De Regering vertrouwt, dat bij het aanwijzen van dezen uitweg de noodige omzigtigheid genoegzaam is in het oog gehouden. Zij vertrouwt, dat de vrijheid aan het bijzonder onderwijs geschonken, op de meeste plaatsen, waar de behoefte daaraan bestaat, gelegenheid zal geven om van dat bijzonder onderwijs gebruik te maken, en dat de gevallen zich dus betrekkelijk zeldzaam zullen voordoen, waarin de Staat helpend tusschen beide zal moeten komen.

Met het oog op al het voorafgaande vermeent de Regering zich te kunnen onthouden van breedere toelichting der onderscheidene deelen van art. 21 (nieuw).

Alleen wenscht zij nog te antwoorden aan de vele leden, die gaarne hun zegel hebben gehecht aan het denkbeeld, hetwelk is uitgedrukt in het derde lid, dat de Regering niet wel inziet, welke woorden duidelijker dan de voorgedragene zouden kunnen doen uitkomen, dat het geven van godsdienst-onderwijs tot de taak der kerkgenootschappen behoort. Elke andere redaktie zou gebiedend spreken, hetgeen tot gegronde aanmerkingen aanleiding zou kunnen geven. *Overlaten* wordt hier niet in den zin van koncessie gebezigd, maar om aan te duiden, dat het godsdienst-onderwijs, tot de bevoegdheid der *kerkgenootschappen* behoorende, aan hunne zorg blijft aanbevolen althans niet tot de openbare school behoort.

Dat de bepaling omtrent het doen beschikbaar zijn der schoollocalen tot het geven van godsdienst-onderwijs buiten de schooluren, overbodig zou zijn, kan de Regering niet toestemmen. Wel zijn in het voorloopig verslag vele voorbeelden bijgebragt om te doen zien, dat die localen ook tusschentijds voor het gewoon onderwijs beschikbaar moeten blijven, maar daartegen kan worden aangevoerd, dat hetzij des morgens vóór den schooltijd, hetzij op vrije achtermiddagen, hetzij des avonds, die localen zonder bezwaar kunnen dienen voor het geven van godsdienst-onderwijs; dat ook in die gemeenten, waar slechts eene enkele godsdienstige gezindheid gevonden wordt, geene botsingen over den voorrang te vreezen zijn. Wierd slechts in eene enkele gemeente van de vergunning door de wet verleend gebruik gemaakt, de bepaling zou niet overbodig wezen. Maar bovendien stelt de Regering op haar behoud prijs om de vroeger reeds meermalen kenbaar gemaakte redenen.

Het nieuwe artikel 21 van dit wets-ontwerp is van den volgenden inhoud:

»Het schoolonderwijs wordt, onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden, dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle Christelijke en maatschappelijke deugden.

»De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of laten, wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden. Hij prent aan de kinderen dien eerbied in en wekt hen op tot onderlinge liefde en verdraagzaamheid.

»Het geven van onderwijs in de godsdienst wordt overgelaten aan de kerkgenootschappen. Hiertoe zijn de schoollocalen, buiten de schooluren, voor de leerlingen der school beschikbaar.

»Waar de kinderen van het bezoeken der openbare school, uithoofde van godsdienstige bezwaren der ouders, worden teruggehouden, en deze bezwaren, na een zorgvuldig onderzoek, niet kunnen worden uit den weg geruimd, wordt, indien hieraan kan te gemoet gekomen worden, door de oprigting van eene bijzondere school, tot het oprigten en onderhouden van zoodanige school, des gevorderd, hulp verleend door middel van eene Rijkssubsidie. Het verleenen van zoodanige subsidie geschiedt door de wet."

In een korrespondentie uit 's Gravenhage aan de *Independance belge* leest men het volgende:

»... 't Is steeds het reglement op de drukpers en den boekhandel in de Oost-Indien, waarop de algemeene aandacht gevestigd is. De minister van Kolonien heeft aan een diner, door zijn kollega van Buitenlandsche Zaken gegeven bij gelegenheid van Zijner Majesteits verjaardag, de gevaarlijkheid zijner pozitie niet ontveinsd.

»Die smartelijke bekentenis is te meer verklaarbaar, daar verscheidene leden van het kabinet tamelijk luide gezegd hebben, dat zij hunne portefeuille niet zouden wagen om een kollega te redden; en ten gevolge van 't geen een der gasten zich zou hebben laten ontvallen weet ik, dat een oud-vertegenwoordiger naïef, of als ge wilt, bijtend genoeg is geweest, om in bewondering uit te roepen »dat hij door zulk eene homogenieteit getroffen was.

»Onpartijdigheid maakt het mij tot pligt te bekennen, dat de minister van Kolonien getracht heeft zich te ontschuldigen door een gedeelte van den misslag, dien hij begaan heeft, op zijn voorganger te werpen. 't Is een feit, dat, bereids in 1855, de heer Pahud het plan van een reglement had opgesteld in den zin als dat, twelk thans zoo vele bezwaren wekt; maar de tegenwoordige Gouverneur der Indien, is zoo verstandig geweest, van op den kant er bij aan te merken, dat de uitvoering dier willekeurige maatregelen, welke men aan zijne pen ontweldigde, ten aanzien der veiligheid onzer overzeesche bezittingen groote gevaren kon na zich slepen. Men verwondert zich dat die waarschuwing den heer Mijer niet heeft ingelicht, hoewel hij, en met regt, den naam van een verstandig en talentvol man bezit."

Op Vrijdag 6 Maart, zal in de parochiekerk van den *H. Augustinus*, ter nagedachtenis van den heer J. B. van Bree, de door Z. Ed. gecomponeerde *Requiem* en het *Libera me Domine* van J. Viotta, met begeleiding van orgel en bazuinen, door het aldaar gevestigde zangkoor, onder de zinspreuk: *Laudate cum in Chordis et Organo*, (waarvan de overledene honorair lid was) luisterrijk worden uitgevoerd.

De minister van Finantiën brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat, krachtens de wet van 24 December 1856 tot en met den laatsten December 1858, ten kantore van de nederlandsche bank, zal worden gevaceerd tot de verwisseling, hetzij tegen muntbiljetten, uit te geven krachtens de wet van 26 April 1852, hetzij tegen ander betaalmiddel, van de reeds verjaarde muntbiljetten, uitgegeven krachtens de wetten van 18 December 1845 en 17 September 1849; dat deze muntbiljetten almede gedurende den gezegden termijn zullen worden aangenomen door 's Rijks betaalmeesters, zoowel in verwisseling, bij zoo verre en tegen zoodanig betaalmiddel als hunne kassen zullen gedoogen, als in overstortingen door de daartoe bevoegde komptabelen ten behoeve van 's Rijks schatkist; en dat na den laatsten December 1858 geen gelegenheid tot verwisseling der muntbiljetten van 1845 en 1849 meer overblijft, weshalve de houders van die biljetten ten ernstigste worden aangemaand om zich den op nieuw verleenden termijn ten nutte te maken.

De minister van Finantiën brengt ter kennisse van de belanghebbenden, dat op gisteren overeenkomstig het bepaalde bij Zijner Majesteits besluit van 15 Februarij 1857 heeft plaats gehad de uitloting in het openbaar ter aanwijzing van de nommers der schuldbekentenissen ten laste van het voormalig Amortisatie-syndicaat, *rentende drie en een half ten honderd*, welke, uit krachte van evengemeld besluit, met den eersten April aanstaande losbaar zullen zijn en met dienzelfden dag ophouden rente te dragen.

De houders der ter aflossing aangewezene schuldbekentenissen kunnen dezelve, met overlegging van de onverschenen koupons, waarvan de eerste verschijnt met 1°. Oktober 1857, op den eersten April aanstaande en vervolgens aanbieden ten kantore van den heer agent van het ministerie van Finantiën te Amsterdam, en zal hun het kapitaal worden voldaan bij assignatie op de nederlandsche bank.

Met den 16den Maart aanstaande wordt te Hellevoetsluis in dienst gesteld Zijner Majesteits brik *de Sperwer*, waarvan het bevel is opgedragen aan den kapitein-luitenant-ter-zee J. C. Baak; zijnde met dat tijdstip op dien bodem geplaatst:

de luitenant-ter-zee van de 1ste klasse: J. P. K. van Moorsel, als 1ste officier;

voorts de luitenants-ter-zee van de 2de klasse: jhr. H. K. F. A. van Raders, H. C. M. E. Habets en G. den Berger;

de officier van gezondheid der 2de klasse J. G. Slieker;

de officier van administratie der 3de klasse J. H. Fergukon, en

de scheepsklerk W. P. J. E. Stort.

Met 1 Maart aanstaande wordt een kantoor van den rijks-telegraaf te Venlo, met beperkte dagdienst, geopend. Ook zullen eerlang kantoren te Kampen en Sneek worden geopend.

Te Schoonhoven is een telegraafkantoor met beperkten dienst geopend.

De kosten van een enkel berigt daarheen zijn voor alle nederlandsche kantoren *f* 8.40.

Blijkens eene mededeeling van het oostenrijksche telegraaf-bestuur zijn de kosten van doorvoer door Sardinie, van het oostenrijksche grenspunt bij Buffalora tot aan de fransche grens bij Chapareillan, tot op *f* 1.20 verminderd. Dien ten gevolge worden de kosten van overseinen van een enkele berigt naar de fransche telegraafkantoren te Cannes, Draguignan en Grasse voor alle Nederlandsche kantoren, behalve voor Arnhem, Breda, Culenborg, Gorinchem, 's Hertogenbosch en Nijmegen, met *f* 1.20 verminderd, en bedragen mitsdien voor Maastricht, Roermond en Venlo *f* 8.40 en voor de overige nederlandsche kantoren, behalve de zes genoemde, *f* 9.60.

Volgens een met de jongste mail bij het departement van Kolonien uit Suriname ontvangen berigt van 21 Jan. jl., bleef de gezondheidstoestand aldaar voldoende. De mazelen, waarvan zich eenige gevallen te Nikkerie hadden voorgedaan, hadden geheel opgehouden.

De meest gewenschte rust en orde heerschten bij voortduring ook onder de slavenbevolking. De plaats gehad hebbende ongeregeldheden op het etablissement Albina alleen maakten hierop eene uitzondering, doch de gouverneur vleide zich dat ze ten gevolge van de door hem genomene maatregelen zouden hebben opgehouden.

Van Londen is te Vlissingen wederom gearriveerd een engelsche sloep, genaamd *Ann*, gezagvoerder George Hall, aan boord hebbende een duikertoestel.

Men verwacht in den loop dezer week nog eene stoomboot van de *General-Steam Navigation-Company* te Londen, tot assistentie; men wil daarmede nogmaals beproeven het gezonken stoomschip *Ravensbourne* te ligten, alvorens tot het lossen der lading over te gaan. (*N. C.*)

MOERGESTEL, 23 Febr. Het is bekend, dat er onderscheidene plannen zijn ontworpen betrekkelijk den aanleg van spoorwegen in deze provincie, doch tot heden is geen enkel dier plannen verwezenlijkt. Met het oog op de uitvoering van al die ontwerpen zou Tilburg een middelpunt worden, waar die spoorwegen elkander zouden kruisen. Eene lijn is ontworpen van Middelburg of Vlissingen naar Venlo door Tilburg; eene andere van Dordrecht door Tilburg naar Eindhoven, en eene derde van Gorinchem door Tilburg naar Turnhout. Wat de eerste betreft zijn de bakens gesteld en hier en daar houtgewas opgebroken, doch van de twee andere verneemt men nog niets. Het is evenwel in het belang onzer provincie, die dringend behoefte heeft aan verspoelde middelen van vervoer harer produkten, en ook met het oog op werkverschaffing aan vlijtige armoede, door ontginning van heidegronden als anderzins, te hopen dat wakkere pogingen door ondernemende mannen in den jongsten tijd ten deze aangewend, krachtdadig zullen ondersteund worden. (*Amst. Cour.*)

GOEVORDEN, 24 Febr. Gisteren heeft de policie van het naburige Ulzen drie valsche munters gearresteerd. Zij muntten dubbele pruissische daalders en enkelden. Een hunner, die reeds vroeger van dezelfde misdaad was beschuldigd, had te Nieuwersluis van dat geld uitgegeven; ook de gereedschappen heeft men in beslag genomen.

VLISSINGEN, 23 Febr. Heden ochtend zijn door middel van den engelschen duiker George Hall, de luiken opengemaakt van het gezonken stoomschip *Ravensbourne*, en bereids twee kisten met zilveren specie gered.

WILLEMSOORD, 23 Febr. De veldarbeid wordt zoowel in deze als in de naburige vrije koloniën der *Maatschappij van Weldadigheid* met ijver hervat, en zoo men van goeder hand verneemt, zijn er aanzienlijke sommen voor den aankoop van mestspeciën aangewezen; welk een en ander schijnt aan te duiden, dat er vooreerst van regeringswege niet aan eene ontbinding, maar welligt aan eene wijziging van de statuten der maatschappij wordt gedacht. Ook is men in deze streken algemeen van gevoelen, dat het vorige beheer dier inrigting veel te wenschen overliet. Ten gevolge van de kontante betaling door het tegenwoordig bestuur aan de leveranciers gedaan, werden onderscheidene artikelen in de koloniale winkels tot minder prijs dan te Steenwijk en elders verkocht.

(*Amst. Cour.*)

BATAVIA, 9 Januarij Koffij ferm. Java ontbreekt. Voor 2000 pic. Padang is f34 betaald. De te Padang gehouden veiling van 30,000 pic. is afgeloopen op f32,39 dooreen.

Met Suiker vast. Alhier zijn 13,000 pic. omgezet tot f17¼ a 18 voor N°. 15. Te Samarang zijn verkocht 10,000 pic. tot f17 en Soerabaya 20,000 pic. tot f17¾ a 18 voor N°. 16. Voor het oogenblik is de voorraad opgeruimd.

Van Rijst werden verkocht 400 kovangs carga tot f120 a 127, 1300 kov. blanke tot f140 a 160, en 400 kov. prima soort tot f170 a 180. Na aankomst der mail waren de koopers meer geretireerd en deze prijzen niet meer te bedingen.

Indigo lager. Na het vertrek der vorige mail betaalde men f4.25 en thans is de prijs op f4.10 teruggeloopen.

Arak vast en niet voorhanden. Voor 150 legg. is f155 betaald en thans wordt f160 gevorderd.

Peper gevraagd en 600 p. zijn omgezet tot f22½ voor Dampong en f23½ voor Bencoelen.

Huiden met veel vraag en niet te bekomen. Buffels met f3.80 betaald en thans op f3.60 gehouden. Koehuiden f4.

Cassia Vera met weinig aanvoeren; 120 pic. zijn tot f16 verkocht.

Gom d'Amar gevraagd en 230 pic. bedongen f29½ a 30.

Gutta Percha van goede kwal. niet aangevoerd.

Gum Elasticum gevraagd en met f37 a 38 betaald. De aanvoeren zijn zeer gering.

Vrachten lager en vele schepen zijn zonder emplooi. Naar Holland voor Rijst f60, Suiker f65 Naar Londen: Rijst £ 3, Suiker £ 3,5.

Koers op Holland 6/m. 105½ pCt., op Londen f11.5 30/d. zigt f11.30.

De particuliere uitvoeren gedurende de laatste maand hebben bestaan uit: 12,013 pic. Koffij, 55,757 pic. Suiker, 153,234 pic. Rijst, 35,561 ℔ Indigo, 363 legg. Arak, 27,560 st. Huiden, 1047 pic. Peper, 123 pic. Cassia Vera, 300 pic. Gom d'Amar; geen Gutta Percha of Gom Elastiek.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

Gisteren zijn hier berigten ontvangen van Hongkong van 15 Jan. Eene talrijke Chinesche vloot heeft de engelsche stoomschepen, die voor Canton lagen, aangevallen; de aanval is mislukt, maar de vloot is in goede orde afgetrokken. De admiraal Seymour had troepen ontscheept, welke de meeste voorsteden van Canton hebben in de asch gelegd. De vloot der opstandelingen heeft zich te Whampoa met die der keizerlijken vereenigd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 Febr. Eene aangelegenheid, die gewigtige gevolgen op kerkelijk gebied kan hebben, maakt het onderwerp uit van vele gesprekken. De Bisschop van Moulins heeft den heer Martinet, pastoor van St.-Nikolaas te Moulins, gesuspendeerd en een paar andere priesters met suspensie bedreigd. De reden daarvan wordt niet gezegd. Intusschen schijnt het zeker, dat de betrokkene personen getracht hebben door velerlei pogingen, het volk tegen den Bisschop in verzet te brengen. Zij zijn daarin niet geslaagd. Eerst heette het vroeger, dat zij een beroep hadden gedaan op den Aartsbisschop en den Paus. Zulks is onwaar. Zijne Heiligheid heeft, door eene breve dat gelogenstraft, en tevens aan den Bisschop van Moulins allen lof gegeven voor zijn ijver. Maar nu verneemt men, dat althans de heer Martinet een beroep heeft gedaan op den *Raad van State* te Parijs. En wat erger is, men voegt er aan toe, dat de minister van Eeredienst het besluit heeft genomen, om dit beroep van den pastoor tegen zijn Bisschop bij den Raad van State aanhangig te maken! Dit laatste vereischt bevestiging. De *Messager de l'Allier* intusschen verzekert zulks. Als nu de minister dien weg inslaat, dan gebeurt het niet zonder den wil des Keizers. Er zou dan uit blijken, dat de Keizer *volte face* maakt, en de *articles organiques*, die hij scheen losgelaten te hebben, handhaaft. Een ieder gevoelt het gewigt van deze zaak.

— Het londensche kabinet heeft ten aanzien der perzische quæstie veel bewilligd; onder anderen ziet het af Perzië tot het betalen eener zekere geldsom aan engelsche onderdanen te dwingen; men spreekt er ook niet meer van dat Bende-Bossi aan den Iman van Moskate moet worden wedergegeven; kortom uit meer andere inwilligingen blijkt duidelijk zijne begeerte om aan de zaak een einde te maken en Vrijdag jl. zijn lord Cowley en Ferruk-Khan in twee konferentiën eindelijk er toegekomen, elkander te verstaan. Er zou eigenlijk nog geen onderteekend traktaat bestaan, maar wel de bazis er van. Door kolonel Cowley, sekretaris-tolk is de overbrenger van een voorstel aan het engelsche kabinet, ter regeling der hangende bezwaren.

Lord Palmerston schijnt te begrijpen, dat aan die quæstie, waarvoor men in Engeland algemeen en de meerderheid van 't Parlement in 't bijzonder niet gunstig gestemd is, ten spoedigste een einde moet worden gemaakt. Men beschouwt hier in de diplomatie de verwerping van het door het engelsche kabinet met den amerikaanschen minister gesloten traktaat zeer geschikt om de krijgzuchtige stemming van lord Palmerston eenigzins te matigen. Hij is bovendien verpligt te meer de buitenlandsche moeijelijkheden uit den weg te ruimen, daar die binnenslands dagelijks grooter worden.

Ten gevolge der thans in het engelsche parlement plaats hebbende debatten staat het kabinet-Palmerston op het spel, en zijn val zou niet slechts eene wijziging brengen in de binnenlandsche politiek van Engeland, maar een zeer groote in de politiek van geheel Europa. Hoe vele zorgen door den eersten minister zijn aangewend om zich in zijne stelling te bevestigen, ze wordt ernstig bedreigd; want men kan het als stellig beschouwen, dat er tusschen de tories, peelisten en liberalen eene degelijke bond gesloten is.

— Het verdient door het goevernement van Koningin Viktoria te worden opgemerkt, dat het engelsch-perziesch geschil te Konstantinopel verwikkeld, te Parijs is opgehelderd en er alzoo voor den vrede en de goede verstandhouding van beide rijken niets beter is geweest dan de reis van Ferruk-Khan naar Parijs. Lord Cowley heeft meermalen moeten erkennen, dat als zijn goevernement te Parijs belangen had voor te staan, den ambassadeur geen dienstbewijzen ontbroken hebben, en men weet, dat dit sedert de komst van den buitengewonen perzischen gezant ook het geval is geweest. 't Is de eerlijkheid van het keizerlijk goevernement, die hem de achting der volken heeft verworven.

— De vette os heeft, volgens aloud gebruik, heden de eer eener receptie aan het hof der Tuilerien genoten. De stoet was meer schitterend dan ooit en de kostumen rijk. Tegen half een verschenen de Keizer, de Keizerin, prinses Mathilda en verscheidene personen van het keizerlijke huis op het balkon van het paleis en werden door een levendig gejuich begroet.

Bij den aanblik van den keizerlijken prins, wien de min, voor een der vensters staande, op haren arm droeg borstte het *leve de keizerlijke prins!* zoo geweldig uit, dat Keizer en Keizerin zich nogmaals op het balkon vertoonden, hartelijk de tien a vijftien duizend personen begroetende die aanwezig waren.

— Een paar dagen geleden stonden voor de regtbank te regt een vijftiental vervalschers van eetwaren, melk, koffij als anderzins, en werden veroordeeld, behalve tot gevangenisstraf, dat gedurende een bepaald getal dagen, hun vonnis aan hunne deur zou aangeplakt zijn.

Men kan zich moeijelijk de soort van wanhoop voorstellen, welke bij het hooren van dit toevoegsel aan het vonnis, de veroordeelden overviel. Een riep in een uitbarsting van toorn: »Ik zou liever een jaar gevangen zitten!"

't Is niet te verwonderen, een jaar gevangenisstraf belet niet met het bedrog voort te gaan, maar een dergelijk plakkaat aan zijne deur leidt er toe om eindelijk den winkel te moeten sluiten.

ENGELAND.

LONDEN, 24 Februarij. In den *Times* leest men dat op den 14e dezer de engelsche zeemagt de Zwarte zee nog niet had verlaten en er ook door de oostenrijksche troepen geen de minste beweging in de vorstendommen waren uitgevoerd. [illegible] dat het gerucht, als zoude de waardigheid van stadhouder door de Regering geheel worden afgeschaft, door lord Carlisle zelf als van grond ontbloot beschouwd wordt.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 22 Febr. Men vreest dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Piëmont en dit kabinet zullen worden afgebroken ten gevolge der Nota door graaf Paar aan het piëmonteesche goevernement overhandigd. De grieven tegen Piëmont zijn deze: 1°. De hevige uitvallen der piëmonteesche bladen en hunne aanzettingen tot oproer. 2°. De te Turijn opengestelde inteekening voor de oprigting van een gedenkteeken ter eere der sardinische soldaten, gesneuveld in den veldtogt van 1848. 3°. Een andere inteekening voor den inkoop van kanonnen, bestemd om in Lombardije den opstandelingen te dienen.

Van de weinige beleefdheid des Konings van Sardinië jegens Frans Jozef, tijdens diens verblijf te Milaan, door aan Z. M. niemand ter begroeting te zenden, schijnt in die nota niet gewaagd te worden.

Hoe billijk men de eischen van graaf von Buol vindt, de te Turijn gedane stap wordt desniettemin ontijdig en gevaarlijk beschouwd, aangezien den toestand waarin wij ons bevinden. Welk oordeel Keizer Napoleon moge vellen over onze oneenigheden met Sardinië, Frankrijk noch Engeland zullen de dwangmaatregelen mogt ondersteunen, welke de loop der gebeurtenissen ons aanwijzen.

De reis van den Keizer zal in de geschiedenis van Italië vereeuwigd worden. Door de woorden, welke in aller harten een weerklank hebben gevonden, heeft de Keizer meer gedaan om zich de liefde der Lombarden te winnen, dan door overwinningen van oostenrijksche legers zou kunnen erlangd worden. Bovenal heeft men dien keer in de volksmeening te danken aan 's Keizers persoonlijke begaafdheden. Ook hij is 't tot wien aller blikken zich wenden en die voor Italië als de waarborg eener betere toekomst verschijnt.

Intusschen zijn de Italianen Italianen gebleven en geen Oostenrijkers geworden, en voor hen is steeds het goevernementsmachien duitsch. Zij wenschen bovenal een nationale administratie en de tegenwoordigheid van een hof, dat de verwijderde keizerlijke majesteit vervangt. Men hoopt een en ander door de benoeming van den broeder des Keizers tot goeverneur-generaal van 't Lombard-Venetiaansch te erlangen.

ITALIE.

ROME, 20 Feb. De op den 16 en 18 dezer maand tusschen Z. H. den Paus en Z. M. den Koning van Beijeren plaats gehad hebbende konferentiën zijn van weerszijden zeer hartelijk geweest. De koning van Beijeren heeft luide zijne tevredenheid betuigd over de vaderlijke ontvangst, die hij in de heilige Stad van Z. H. genoot. Men vermoedt dat er tusschen beide Vorsten sprake van een konkordaat is geweest.

— De konsekratie van den HW. heer Clifford tot bisschop van Clifton, heeft niet, gelijk men vroeger had aangekondigd, den 8n, maar eerst Zondag den 15n Febr. plaats gehad. De H. Vader heeft des Zondags die plegtigheid verrigt in de sixtijnsche kapel, geassisteerd door Mgr. Baillis, oud bisschop van Luçon, en van Mgr. Errington, Aartsbisschop van Trebisonde, coadjutor van kardinaal Wiseman.

In het *Giornale di Roma* leest men dienaangaande: »Z. H. in zijne zorg voor de geheele Katholieke Kerk, heeft, na de konsekratie van Mgr. Guillemin, apostoliesch prefekt in China en een der moedigste en ijverigste missionnarissen onder hen, die de doorluchtige geestelijkheid van Frankrijk zoozeer tot eer strekken, nog een Bisschop gekonsakreerd voor een in Engeland ingesteld diocees, voor een land waar dagelijks zoovele lieden van aanzien in den schoot der ware Kerk terugkeeren."

Een talrijke menigte, grootendeels uit Engelschen bestaande, woonde de verhevene plegtigheid bij; men onderscheidde er den vader van den gewijden prelaat, en zijnen broeder, een uitmuntend hoofd-officier, die den veldtogt in de Krim heeft medegemaakt. Een der plegtigste bijzonderheden dezer pauselijke dienst was die, toen Z. H. van zijnen voor het altaar staande troon opstond, den nieuwen Bisschop er op plaats deed nemen, en H. zelve eenige oogenblikken aan zijne zijde staan bleef.

BELGIE.

BRUSSEL, 25 Febr. Uit Rome is door mgr. Xavier de Mérode aan den heer baron de Gerlach een brief geschreven, waarin het volgende voorkomt:

»Ik verzoek u mitsdien, mijnheer de baron, al uwen invloed aan te wenden, opdat het ontworpen gedenkteeken een liefdadigsgesticht te Brussel zij. Te dien einde stel ik ter uwer beschikking een som van honderd duizend franken, mij gelukkig achtende als ze kan strekken tot het stichten van een tevens voor ziel en ligchaam nuttig werk."

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 26 Februarij.

ONDERTROUWD (23 Febr.): D. T. Lund met A. Schouten.

BEVALLEN (23 Febr.): C. A. A. Graichen, geb. Varkevisser, D.

OVERLEDEN (19 Febr.): A. M. van Doorn, geb. Hötte, 30 j. — (21 Febr.): B. J. van Hengel, 62 j. — (22 Febr.): H. Smit, 7½ m.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		24 FEBR. 4½ u. gebl.	25 FEBR. 4½ u.		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63 11/16	63⅝ à		
Dito Dito	3 "	76	75 15/16	76 1/16	76 1/16
Dito Dito	4 "	95¼	95 5/16	95 5/16	95¼
Overzeesche Bezittingen	4 "				
Amortisatie-Syndikaat	3½ "				
Actien Ned. Bank	4 "				
Handel-Maatschappij	4½ "				
Maatschappij van Weld.	4 "				
Oblig. Rijn-Spoorweg	4½ "				
Dito Hollandsche dito					
Obligatiën	4½ "				
België, Certifikaten	2½ "				
Dito *Rothschild*	2½ "		52		
Frankrijk, Obligatiën	3 "				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼ "	24 9/16	24 7/16	24 9/16	24 7/16
Dito	3 "		41½		
Binnenlandsche	3 "	37½	37⅝	37 7/16	
Coupon Bewijzen		6 11/16	6 11/16		
Amortisable Schuld			5⅞		
Portugal, te Londen	3 "	45⅝	45 5/16	45 5/16	
Dito Uitgestelde		24⅝			
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 "	104¼	104	104¼	
Dito A°. 1828—1829	5 "	103⅛	103	103¼	
Negot. 1831 en 1833	5 "				
Inschr. bij *Stieglitz*, 5e Serie	5 "	94⅝	94½	94 9/16	
Dito idem 6e "	5 "	96⅝	96 5/16		
Certifikaten te Hamburg	5 "	93⅝			
Dito dito te Londen	4½ "	95⅛	95⅛		
Dito dito *Hope en C°.*	4 "		84⅝		
Dito *Stieglitz*	4	84 5/16	84⅛		
Dito 5e Serie	4 "				
Dito in Zilver	6 "				
Inschr. op 't Grootboek	6 "		63		
Dito Certifikaten	6 "				
Polen, Aand. met Lot. fl. 500		152½			
Schatkist-Obligatiën	4 "	78½	78⅝		
Oostenrijk, Metalliek	5 "	76⅞	76⅝	76¾	76⅝
Dito rente te Amsterdam	5 "	86 11/16	86⅝	86½	86⅝
Dito Nationale	5 "	78 9/16	78⅝	78 9/16	
Dito	2½ "	39 13/16	39¾	39⅞	
Weener Bank	5 "		80¾		
Dito	4 "	64			
Aand. met Loting fl. 250		f 386			
Nieuwe dito 1854		324	322	323	
Pruiss. Aand. 1854	3½ "				
Napels, Cert. bij *Rotsch.*	5 "				
Denemarken, dito	5 "				
Louisiana, te Londen	5 "				
Brazilië	5 "		99		
Dito 1843	5 "				
Mexiko, te Londen £ 100	3 "	21⅛	21	21⅛	
Dito Onbepaalde	3 "	21⅛	21	21⅛	
Peru	4½ "				
Grenada, dito à £ 100	[illegible] "	21⅝	21⅝	[illegible]	
[illegible]		6 9/16	6⅝	6 9/16	
[illegible]	1 "	4½			
Venezuela, te Londen	4½ "		34⅞	35	
Dito Uitgestelde	"		13 13/16	13⅞	
Amerika, Bank-Aktiën Cert.	"	1⅝	1½	1 5/16	
Dito Orig.			15/16		
Grieken, Bl. 1825	5 "		5⅜	5 11/16	

[illegible] 93¼; Prost. 55⅝, 56¼; Rot. 108, 116; B. Sp. 31; Grenada onb. 21⅝, 7/16; Venez. onb. 34⅞, 35; Weener Bank-Aktiën f 1190.

Bij levendigen handel waren binnen- en buitenlandsche fondsen prijshoudend.

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt., Prolongatie 4 pCt., Diskonto 5 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. f	55 5/16	Livorno	2/m. f	39½
	zigt "	55 11/16	Napels	" "	83
Bordeaux	2/m. "	54⅞	Petersburg	" "	1.82
	zigt "	55⅜	Weenen	6/w. "	83¾
Madrid	3/m. "	238	Augsburg	" "	35 1/16
Cadix	"	238	Frankfort	" "	99
Seville	"	237	Hamburg	2/m. "	35
Bilbao	"	237		zigt "	35¼
Lissabon	"	39⅞	Londen	2/m. "	11,60
Porto	"	39⅞		zigt "	11,72½
Genua	2/m. "	45½	Rotterdam	"	¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 25 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 56, Obligatiën 3 pc. —; id. 4 pc. 98½; Spanje 1—3 pc. 24 7/16; Binnenl. 3 pc. 36⅝; Romeinen 5 pc. 88; Oostenrijk Met. 5 pc. 81; id. Nap. 5 pc. —.

PARIJS, 25 Febr. Fransche 4½ pc. —.—; 3 pc. 70.20, 1¼ pc. Spanje —; 3 pc. id. 37⅝; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. —.

LONDEN, 25 Febr. Cons. 93⅞; Spanje buit. 3 pc. 41⅝; id. 1½ pc. 24⅝; Rusl. 5 pc. 110; id. 4½ pc. 97¾; Holl. 4 pc. 98¼; id. 2½ pc. 65; Sard. 5 pc. 90½; Braz. 103; Peru 4½ pc. 80½; Gren. uitg. 7; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 21⅞; Portugal 3 pc. 45; Ecuador 14⅛; Venezuela 37½; Wissel op Amst. 11.18; Hamburg 13.07½.

WEENEN, 25 Febr. Met. 5 pc. 83⅞; id. 4½ pc. 74⅞; Bank-Aktiën 1040; Credit Anst. 289½; Wissel op Londen 10.09; Amst. —; Parijs —; Goud 7; Zilver 3⅝.

BERLIJN, 25 Febr. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 106⅞.

HAMBURG, 25 Febr. Spanje 1½ pc. —; id. 3 pc. 23⅝; Rusl. 5 pc. 101½; 4½ pc. 89¾; 3 pc. Mexikanen 10; Noord-Duitsche bank 97¼; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 25 Febr. 5 pc. Met. 80⅝; 1¼ pc. Spanje binnenl. [illegible]; 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 117⅞; Parijs 93⅝; Weenen [illegible]; Amsterdam

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 25 Februarij.

Gisteren laatbeurs zijn nog tot hoogere prijzen afgedaan, ca. 13000 matjes Samarang Rijst ex *S. van Heel.*

GRAANMARKT.

Tarwe bij kleinigheden aan consumptie, Poolsche veelal iets lager: 128 ℔ wb Poolsche f 425; 128 ℔ b. dito f 420; 129, 131 ℔ dito f 415, 435; 131 ℔ n. wb. dito f 450; 130 ℔ n. b. dito f 425; 129 ℔ dito f 425; 127 ℔ f 405; 127 ℔ o. dito f 440; 127 ℔ n. Gelders. f 330.

Rogge prijshoudend. 120 ℔ Amerik. f 255; 120 ℔ Archangel f 230; 117, 119 ℔ Petersb. f 217, 223; 144, 145 ℔ n. Inl. f 220, 222.

Garst iets hooger: 98, 100, 101 ℔ n. Vriessche f 174, f 178, 180.

Haver en Boekweit zonder handel

Op 9 vaten Olie in April ek. 88½; Nov. 79 £. *Lijnzaad* een doen: 113/14 ℔ Berdiauski f 430. *Raapolie* op 6/w. f 52¾; Vliegend f 51½; 1° Mei ek. f 49¾, ½; 1° Sept. f 46¼, 6; Oct. en Nov. f 46, 5¾, Dec. f 45¾, ½. *Lijnolie* op 6/w. f 43¾; Vliegend f 42½; 1°. Maart ek. f 42, 1⅞; April f 42¼; Mei f 42½; Sept., Oct., Nov. en Dec. f 42½. *Hennepolie* op 6/w. f 50¾, Vliegend f 48.

SCHIEDAM, 25 Febr. Granen. Rogge. Verkocht: 144/2 ℔ Archangel f 245 6/w.; 140/2 ℔ Reval f 248 6/w. — Gerst: 129/2, 131/2 ℔ Manheim f 216 k., f 222 6/w.; 143/2 ℔ Saal f 228 k., f 230 6/w.; 127/2 ℔ Libau f 218 3/m. — Moutwijn, f 20, Jenever, f 25,50, Amst. Proef, f 26,75, per ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 25 Feb. *Granen.* Tarwe kalm. Roode inl te koop a f 13¾ p. 80 k°. Inl. Rogge flaauw. Disponible bedong f 2¼.

Peper gewild. 100 balen middl. zwaar bedongen 32 en 32¼ c.

Rijst voor Export gingen 2800 bn. Rangoon ex *Fire Sonner* a f 5⅞ af.

LONDEN, 24 Febr. *Suiker* uit de hand zijn afgedaan 800 kn. Havana a 54 s. voor N°. 12/12½ regten 13 s. 9 d.

Geraffineerd kalm a 64 s. voor bruine lompen.

Koffij. Natif Ceylon ferm, 100 bn. goed ord. van Rotterd. aangevoerd, haalden 58 s. 6 d. Eene lading St. Domingo zeilend, van 2435 bn. bedong 54 s. 8 d. voor eene naburige haven, Assur. vrij onder 10 pCt.

Gemeen *Congo* ½ d. lager en a 1 s. a 11¼ gedaan.

Rijst. In veiling zijn 4290 bn. Rangoon opgeh. doch later uit de hand verkocht a 9 s. 9 d. Uit de hand zijn nog afgedaan 15000 bn. gebroken Bengaal van 10 s. 1½ d. a 10 s. 9 d. voor goed middl. Madras 10 s. 3 d. en eenige partijen goede kwal. 10 s. 6 d.

Cachou 200 bn. Pegu fair a 52 s. per Cwt. omgezet.

Lijnzaad 3000 quarters Berdiansk bedongen 68 s. 6 d. voor het continent.

Lijnolie hoog afgaande en a 41 s. te bekomen.

[illegible] Ceylon 50 en Cochin 51 [illegible]

Talk [illegible]

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 24 Febr. Lange, Nijverheid, Batavia. - Leroi, Clemence, Cette.

HELVOET, 24 Febr. Brem, voor van Vollenhoven, Julie, Padang. - Lange, Hans Holmboe, Messina. - Mathiesen, Waldemar, Benicarlo.

BROUWERSHAVEN, 24 Febr. Van Varelen, Pieter Schoemakers, Banjoewangie n. Rott.

UITGEZEILD:

TEXEL, 24 Febr. Röhrs, Betty u Emma, Laguayra.

HELVOET, 24 Febr. Van Sluis, Gesina, Syra. - Titon, Helena, Bayonne.

BATAVIA, 10 Jan. Flens, Johanna en Geertruyda, Kruymel, Witte Cornelisz. de With, en Greveling, Vriendentrouw, alle 3 Amst. - Hoogenstraten, Commissaris des Konings v. d. Heym, Bource Wels, Guurtje en Maria, Boers, Zuid Beverland, Kramer, Ouderkerk aan den Amstel, Browning, Klasina, en Hageman, v. Bosse, alle 6 Rott. - Verhulst, Onderneming, Zierikzee.

Advertentiën.

(2956) Getrouwd te Boxmeer den 23 Februarij:

Dr. F. J. H. SORMANI,

Wedr. van G. T. Legebeke

en

E. M. VAN GENT,

Wed. van B. H. A. Stockmann.

Eenige Kennisgeving.

(2958) De **Nieuw te bouwen Kerk**, voor de R. C. Gemeente te Loendersloot, is aangenomen door de Heer J. VAN DER LIP te Utrecht, voor eene som van f 21.200.

Eene Jufvrouw, R. C., uit den fatsoenlijken burgerstand, wenschte gaarne in eene of andere betrekking geplaatst te worden, hetzij als **Huishoudster, Jufvrouw van Gezelschap, ter Verzorging van jonge Kinderen,** of iets dergelijks. Er zal minder op salaris dan wel op eene goede behandeling gelet worden. Reflecteerenden gelieven zich te adresseren met *franco* brieven onder het nommer van deze advertentie, aan het Bureau van dit Blad. (2959)

Verbeterd Landsberg's Vlekkenwater (de Franschen noemen het ook wel Ganthophile, Benzine, Etheroleine, etc.) om handschoenen en zijden linten te wasschen; om stearine, was, olie, verf, smeer en alle andere vetvlakken uit zijden, wollen en gemengde stoffen weg te nemen, zonder deze te beschadigen of de kleuren te veranderen.

De prijs van een plat vierkant fleschje is 40 Cts. in het **Verkoophuis** en de bekende Depôts.

Behangers, omslagdoeken-, handschoenen- en wollewaschsters en andere professionisten, kunnen dit water ook in wijnflesschen opdoen voor f 1.50 de flesch. Handschoenen en linten behoeft men er alleen in te dompelen om ze te reinigen; behangselpapier, gravures, teekeningen, ook vergulde en andere metalen voorwerpen worden er mede schoongemaakt; het neemt smeervlakken uit de vloerkleeden, stoelenzittingen en andere dergelijke voorwerpen.

Ieder fleschje heeft eene gebruiksaanwijzing. (2963)

Men vraagt eene **R. C. Jonge Jufvrouw,** die in staat is om jonge kinderen te onderwijzen en verder tot het examen, mits matig Kostgeld betalende, wil opgeleid worden. Adres brieven *franco* onder de Letters A. L. bij den Boek- en Papierhandelaar B. Geijer te *Leyden.* (2960)

(2961) Een voor de Provincie Noord-Holland geëxamineert **Heel- en Verloskundige**, R. K. Godsdienst, wenscht zich te vestigen. Gemeentebesturen of Partikulieren, wenschende denzelven in hunne gemeenten gevestigd te zien, of inlichtingen omtrent een goed vooruitzigt kunnende geven, gelieven zich onder de letters G. L. te adresseren aan het Bureau dezer Courant.

(2965) **Pastoor en Kerkmeesters der R. K. Gemeente te Edam**, berigten dat van de Negotiatie ten behoeve der Nieuwe Kerk en Pastorij zijn UITGELOOT, de Aandeelen:

N° 18 (Achttien)

en " 32 (Twee en Dertig)

om van af den 1sten Maart aanstaande te worden afgelost in kapitaal tegen intrekking der Stukken met derzelver onverschenen Coupons en betaalbaar zijn gesteld, zoo mede de alsdan vervallene Coupons, ten kantore van den Makelaar H. J. VAN DOTROP te Amsterdam.

Edam, Februarij 1857.

(2966) Er bestaat gelegenheid tot plaatsing van een [illegible] **Wagenmakerij** van Landbouw en Pleizierrijtuigen. Brieven *franco* onder letter S. bij den Uitgever dezer Courant.

(2964) Een fatsoenlijk **Jong Mensch**, van de R. C. Godsdienst, 21 jaren oud, grondige kennis bezittende van Tabak, biedt zich aan als **REIZIGER**, kunnende de beste getuigen produceeren. Adres met *franco* brieven onder Letter V. W. bij den Boekhandelaar N. J. Verhoeff te Rotterdam.

(2957) W. F. STRAMROOD te Wijk bij Duurstede, heeft verzonden:

SISSA. Nederlandsch Maandschrift voor het Schaakspel. Nieuwe Serie, 1e Jaargang N° 1. Prijs per jaarg. bij inteekening . . . . f 4.00.

Van dit Tijdschrift, 't welk nu zijn elfden jaargang beleefd, ziet elke maand een afl. het licht, het heeft nu sints 10 jaren eene verbroedering daargesteld, tusschen de Schaakliefhebbers, zoowel in ons vaderland als daar buiten, hetzij dan ook elken liefhebber van dat edele spel aanbevolen.

Handleiding voor het Schaakspel, door den redacteur van Sissa. Post 8°. met eene menigte figuren, gebonden . . . . f 1.75.

Nieuw Reglement voor het Schaakspel, voor *twee*, *drie* en *vier* Spelen, door den redacteur van Sissa. . . . . 50 Ct.

Merkwaardige Schaakstrijd te Parijs kl. 8° 50 "

Het Schaakspel in de XVIe eeuw, " 30 "

Het nut van het Schaakspel, " 15 "

Schaakpartijen van het genootschap Philidon te Amsterdam in 1851, gr. 8° . . . . 80 Ct.

HELV. VAN DEN BERGH. **Kunstspelen** voor Schaakliefhebbers, gr. 8°. . . . . 90 Ct.

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN is gedrukt en wordt met succes gedebiteert:

Algemeene Geschiedenis ten dienste der Katholijke Jeugd, door J. Annegarn. Uit het Hoogduitsch, vertaald door een R. K. Pastoor.

1e Deel. OUDE GESCHIEDENIS. Van de Schepping der Wereld tot aan de Volksverhuizing.

2e Deel. DE MIDDELEEUWEN. Van de Volksverhuizing tot aan de ontdekking van Amerika.

3e Deel. NIEUWE GESCHIEDENIS. Van de ontdekking van Amerika tot op onze dagen 1854.

De 3 deelen te zamen . . . . f [illegible]

Te Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.